

El rock nord-americà encapçala la **batalla** presidencial

Bruce Springsteen,
REM, Patti Smith
i fins i tot Neil Young
són només alguns
dels músics que,
com més personatges
de la cultura
dels Estats Units,
ja siguen cineastes
o escriptors,
s'han implicat com mai
en la política del país.
I del món, per extensió.
Alguns demanen
el sufragi per a Kerry.
D'altres, simplement,
que no es vote Bush.

Feuia més de trenta anys que no es palpava als EUA una tan creixent i aclaparadora animadversió del món de l'art contra un president federal. Caldria remuntar-se als temps de Nixon i la guerra del Vietnam per copsar una embranzida tan absolutament unànime envers un president triat (tot i que discutiblement pel que fa al polèmic recompte dels vots a Florida) pel poble, víctima ara per ara de la pròpia política exterior, amb una nefasta i sagnant campanya de l'Iraq damunt la taula que ha suscitat la reacció animosa d'un munt de noms cabdals de la cultura nord-americana, des dels músics Bruce Springsteen o REM (principals protagonistes de la gira "Vote for Change") fins a personalitats del món del cinema (com Michael Moore, Steven Spielberg o Tim Robbins) i fins i tot de la literatura (Paul Auster, Don DeLillo o Noam Chomsky, per citar-ne només uns quants). Aquesta és la petita història d'un moviment esperonat en un primer moment per la consciència crítica d'una bona part del que podríem anomenar l'aristocràcia rockera americana, ara mateix estès a una gran part del panorama artístic dels EUA, i que té una única missió: evitar que el proper 2 de novembre George W. Bush torne a ser reelegit per ocupar durant quatre anys més el seient principal del despatx oval de la Casa Blanca.

Les tímides veus dissidents primerenques. Tot i que ara sembla que als EUA les principals manifestacions artístiques estiguen recorregudes per

una onada de progressisme que sembla envair-ho tot, i que el suport a un candidat com el demòcrata John Kerry siga d'allò més *cool*, caldria tornar a recordar que fa ara cosa d'un any i mig el panorama era molt diferent. Eren els temps en què les Dixie Chicks (grup femení de *neocountry*) afirmaven en públic la seua vergonya per compartir les mateixes arrels geogràfiques que el president Bush. Gairebé la totalitat dels mitjans de comunicació i principals grups d'opinió es llançaren en tromba contra les joves texanes, en allò que entenien que era, en un país tan procliu a la polarització ideològica sense matisos, un clar símptoma d'antipatriotisme envers les tropes desplegades a l'Iraq. El posterior desenvolupament del conflicte al llarg del 2004 cap a la situació actual, ficada de cap i peus en un carreró polític sense sortida enmig d'una acarnissada, lenta i constant revolta de terrorisme guerriller contra les tropes americanes que ha causat ja més d'un miler de baixes militars (per no parlar de les civils, gairebé sempre ocultes), és el factor que ha fet girar l'estat d'ànim de molts ciutadans nord-americans cap a una necessària conscienciació davant del tarannà dels seus governants.

Molts altres ja n'eren conscients des de feia mesos. Aquest és, per exemple, el cas de Patti Smith. La llegendària poetessa rock novaïorquesa ja alertava el passat mes d'abril dels enormes riscos que comportava haver de suportar la política exterior de l'actual president, en almenys un parell de temes del seu excel·lent àlbum *Trampin*, com "Radio

El cas més curiós és el del canadenc Neil Young, que va donar suport al candidat multimilionari Ross Perot el 1992

Bagdad" o la seua reivindicació del pacifisme de Gandhi en el tema a què donava el mateix nom. Una altra dona sense pèls a la llengua, i que també deu alguna cosa a la rancúnia cap a Bush fill per aconseguir un altre retorn a la plena forma artística va ser Rickie Lee Jones, artífex d'un esplèndid i enormement lúcida i valent treball a la fi del 2003 en què arremetia clarament contra el president texà (en "Ugly Man", traduïble com a "Home lleig") i en "Tell Somebody (Repeal the Patriot Act)", tema en què atacava sense miraments la Patriot Act (o "llei patriòtica") impulsada per l'administració republicana, una llei que clarament retallava els drets civils més fonamentals amb l'única excusa de la lluita contra el difuminat i demonitzat enemic exterior del terrorisme internacional.

El seu valent, conseguint i exemplar rebuig cap a les més elementals mesures preses pel Govern de Bush (amb l'enquistada guerra de l'Iraq com a rerefons i got que fa vessar l'aigua de la paciència dels més lúcida i crític davant els excessos del poder) ha estat seguit en els darrers mesos per una llarguíssima llista de noms del món del rock nord-americà. Un d'aquests ha estat Steve Earle, una mena de perenne consciència crítica del country alternatiu i un dels principals fetejadors de Bush i els seus acòlits. En el seu últim disc dedica una cançó en termes poc amistosos a Condoleezza Rice ("Condi, Condi"), mentre troba temps per arremetre contra la CIA o l'FBI. Uns altres han estat els American Music Club, de Mark Eitzel, fidels al seu pessimisme existencial amb un magnífic re-

torn després de deu anys d'absència durant el qual dediquen una cançó a la que consideren gairebé segura reelecció de George W. Bush ("Song of the Rats Leaving the Sinking Ship"), i els quals no s'obliden tampoc de mofar-se de la mentalitat, molt estesa segons ells al llarg del país de les barres i estrelles, que tendeix a marginar tots els col·lectius que el ciutadà mitjà troba diferents a la majoria ("America Loves the Minstrel Show"). I si Nova York ha estat la ciutat més colpejada per aquell terrorisme internacional que representa la millor excusa perquè els governants actuals puguen infondre la por a la resta del país i justificar, així, les seues escalades bèl·liques, no deixa de ser curiós que siga precisament la capital dels gratacels un dels principals focus d'irradiació de veus crítiques cap al Govern republicà, que s'han concretat en gran part amb les lletres dels revivalistes punk funk de la renovada escena de la ciutat, com els !!! (tres signes d'exclamació que cal llegir com a "chk, chk, chk"). Aquests, a la seua ja coneguda dèria envers l'excalcalde conservador Rudolph Giuliani (patentada en el seu hit "Me and Giuliani Down by the Schoolyard") afegeixen ara l'atac frontal a l'aliança bèl·lica formada per Bush i Blair al ritme de "Shit Scheisse Merde", en una intel·ligent maniobra (la d'apel·lar al moviment del cos i del cervell alhora; la lletra amb incitació al ball possiblement entre millor) que també han posat en pràctica els seus concitadans Radio 4, cridant a la presa de consciència política i a combatre l'apatia mitjançant cançons del seu notable últim àlbum, *Stealing of a Nation* (el títol ja és suficientment explícit: "Robatori d'una nació").

Vota pel canvi. Tot i aquests necessaris precedents crítics per entendre una mica més la situació actual, la cara més visible ara per ara de l'oposició a la reelecció del polític texà (tot i que disfressada amb el políticament correcte suport a l'altre candidat, John Kerry) ha estat la gira coneguda com a "Vote for Change", encapçalada per Bruce Springsteen i REM, que ha recorregut nou estats de la unió al llarg d'una trentena de concerts que tingueren el seu colofó el passat 11

d'octubre a Washington. Lluny del debat sobre si els artistes han d'implicar-se i aprofitar la seua situació de privilegi com a persones de notorietat pública per mostrar les seues opinions polítiques, la gira "Vote for Change" ha representat una demostració col·lectiva d'adhesió a una necessitat d'expressió d'un compromís gairebé ètic, que fins i tot podríem dir que excedeix els límits de la política. El llistat de la llarga nòmina d'artistes és molt il·lustratiu: uns dels més notables eren els dels REM, protagonistes per la recent publicació d'*Around the Sun*, el seu últim àlbum, en què inclouen "The Final Straw", una cançó escrita el dia del començament del conflicte iraquian. La seua participació resulta poc sospitosa d'oportunisme, perquè tenen una llarga tradició de posicionaments polítics progressistes i conservacionistes que ve de

multitudinària els últims mesos. *The Boss*, Bruce Springsteen, i el grup REM, han estat els més actius, amb la gira "Vote for Change". A sota, a la dreta, Patti Matige dels EUA a l'exterior del país. A dalt, a l'esquerra, el sector punk també diu no a Bush, com aquest cartell de Punk Voter, creat per Fat Mike.

molt llarg, des dels temps en què criticaven la política exterior intervencionista de Reagan en discos com *Document*, del 1987. L'altra cara visible, Bruce Springsteen, ha estat al llarg dels últims temps potser el músic més grollerament manipulat per la classe política nord-americana, com ho proven la utilització interessada i manipuladora que Reagan va fer del seu *Born in the USA* per a la seua campanya de reelecció del 1984 i l'actual apropiació de John Kerry del seu "No Surrender" sense el seu permís per il·lustrar els últims mítings demòcrates. Tots dos s'han mostrat especialment vehements en la seua croada anti-Bush i han encapçalat una llista en què també cal esmentar els noms de John Fogerty (líder de Creedence Clearwater Revival), James Taylor, Bright Eyes, Death Cab For Cutie, Jackson Browne, Pearl

Jam, John Mellencamp, les ja esmenades Dixie Chicks o el curiós cas del canadenc Neil Young, sembla que definitivament recuperat de les seues afinitats conservadores (no oblidem que va mostrar el seu suport públic al candidat multimilionari Ross Perot en les eleccions del 1992).

Tampoc no ha quedat immune un gènere originalment tan poc respectuós amb

Kerry s'apropia del "No Surrender" d'Springsteen sense el permís del cantant

el poder polític com el punk rock, el qual, si bé ha perdut gran part de la seua dèria contestatària al llarg de les últimes dècades per constituir-se en una part més del sistema, sí que manté encara un encomiable esperit crític davant l'actual situació política pel que fa al seu hàbitat natural de conreu durant l'última dècada, l'estat de Califòrnia. Allà és on té el seu nucli d'operacions l'organització Punk Voter, creada per Fat Mike (líder dels veterans NOFX) per denunciar els perills de la "més que probable reelecció de George W. Bush" i mirar d'implicar la joventut en aquest procés de presa de consciència. Els seus fruits han estat una sèrie de gires de grups adscrits al gènere i l'edició d'un parell de discos recopilatoris titulats *Rock Against Bush* (publicats pel segell Fat Wreck, amb distribució a l'estat espanyol), protagonitzats

George W. Bush té el suport explícit de Britney Spears, Kid Rock, Norman Mailer i Arthur Miller

per bandes com Green Day, Lagwagon, Foo Fighters, Sleater Kinney, Sum 41, The Offspring o l'històric Jello Biafra. Sens dubte, un altre petit gra de sorra enmig del clam artístic contra la possibilitat de quatre anys més sota l'imperi de Bush fill, tot i que aquest compta amb algunes veus acreditades del món de la cançó que semblen disposades a fer-li costat, com ara la de Britney Spears o Kid Rock...

Més enllà del rock i de Michael Moore. És clar que no solament el món del rock ha fet gala del seu profund mal-estar amb la política republicana. Més enllà dels populars artefactes cinematogràfics documentals de Michael Moore, hi ha tot un grapat de personalitats del setè art que desitjarien veure John Kerry

com a president electe a començament de novembre. Fins i tot un actor tan teòricament correcte des del punt de vista polític com Tom Hanks ja va dir la seua al passat Festival de Venècia, i el mateix es podria dir de Steven Spielberg, Robert de Niro, Ben Affleck, Gus van Sant, Spike Lee, Matt Damon, Kevin Bacon, John Sayles, Whoopi Goldberg, Robert Altman, Oliver Stone o el matrimoni tradicionalment progressista format per Tim Robbins i Susan Sarandon.

Molts d'ells participen activament en els actes de l'organització esquerrana (si és que aquest adjectiu té sentit als EUA) "Move On", encarregada de la gravació, entre altres coses, d'espots publicitaris amb la clara finalitat d'evitar una segona legislatura republicana consecutiva i que se sustenta gràcies a

les donacions dels seus membres i al suport econòmic del magnat George Soros.

I tampoc el món de les lletres no ha volgut ser aliè a aquest esclat d'esperit crític contra els actuals inquilins de la Casa Blanca. Tot i les notables veus dissonants de Norman Mailer i Arthur Miller (complaents amb la política exterior de Bush), l'ampla consciència crítica del panorama literari nord-americà s'ha nodrit de noms com els de Paul Auster, Don DeLillo (de nou tenim Nova York a l'avantguarda), Eve Ensler, James Carroll (autor del llibre *Croada: cròniques d'una guerra injusta*), John Dean (autor del *Manual dels qui odien Bush*), Russell Banks, Michael Cunningham o Francine Prose, responsables tots ells de les taules de debat i activitats diverses que han tornat a sacsejar la intel·lectualitat ianqui com no passava des de tres dècades. El 2 de novembre en tindran la resposta.

Carlos Pérez de Ziriza

FUNDACIÓ
Caixa Sabadell
Pel compromís social

La violència a casa

Podem consultar el programa d'aquest seminari al nostre web

DEL 9 AL 12 DE NOVEMBRE DEL 2004

De 19 a 21 h

Sala d'actes de Caixa Sabadell
Pl. de Catalunya, 9, 6è pis. BARCELONA

Coordinació: Leonor M. Cantera, directora del Màster d'Estudi i Intervenció Interdisciplinària sobre Violència Domèstica

Preu del Seminari: 12 €
Preu per conferència (sense inscripció): 3 €

SEMINARI

Informació i inscripcions:

Telèfon 93 725 95 22 | A/e: fundacio@caixasabadell.es | www.fcaixasabadell.org
o a qualsevol oficina de Caixa Sabadell